

Norges energidager

Har den økonomiske reguleringen av
nettselskapene spilt fallitt?

Knut Lockert

Rammereguleringen

- Gir i snitt tilfredsstillende avkastning på kapitalen, men
- En del enkeltutslag er uforståelige, modellen blir viktigere enn resultatet og det er en total mangel på forutsigbarhet
- Det mangler tilfredsstillende incentiver for investeringer
- Vi kan ikke se at det er nødvendig samsvar mellom mål og de midlene som anvendes gjennom dagens rammeregulering

Mål for den økonomiske reguleringen av nettvirksomheten

- *Reguleringen skal samlet sett bidra til å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte*
- *Det spesifikke formålet med reguleringen er at den skal bidra til å sikre en samfunnsmessig rasjonell nettvirksomhet gjennom å legge til rette for en effektiv drift, utnyttelse og utvikling av elektrisitetsverkene”*

Funker formålet?

- Tja, på oss kan det se ut til at den delen av formålet som skal sikre *effektiv drift* hos selskapene er den som har hatt størst betydning
- Investeringene stoppet opp
- Modellen kom da også på en tid da dette var et overordnet mål

Nå må vi se fremover

- En *samfunnsmessig rasjonell nettvirksomhet* må være synonymt med nødvendige nettinvesteringer.
 - Da må også reguleringen sikre at nødvendige investeringer gir rimelig avkastning.
 - Og at de samfunnsøkonomiske investeringene også har tilfredsstillende bedriftsøkonomi
 - Ellers bommer vi på formålet med reguleringen

Direktereguleringer VS rammeregulering

- NVE sier selv at *det er i hovedsak de direkte reguleringene av nettselskapene i form av tilknytningsplikt, leveringsplikt, plikten til å holde nettanleggene i tilfredsstillende driftsikker stand, plikten til å opprettholde spesifikke krav til leveringskvalitet m.m som skal sørge for at nødvendige investeringer gjennomføres og at nettet vedlikeholdes på en tilfredsstillende måte*
- *Disse kravene er ufravikelige og skal oppfylles uavhengig av det enkelte selskaps vurdering av bedriftsøkonomisk lønnsomhet*

- Selskapene har samtidig et forskriftsmessig krav på rimelig avkastning på investert kapital. Da skulle man tro at alt var vel og at det ikke var noe å klage på.
- Men for at så ikke skulle være tilfelle må rammereguleringen trekke i samme retning som de krav som stilles i de direkte reguleringene, ellers er rammereguleringen helt ute å kjører. I dag er reguleringen tidvis på tur og i enkelte tilfeller kjørt inn en blindvei...

Virkningen av direktereguleringer

- I dag kan direktereguleringer gi ulik virkning gjennom konsekvenser i effektivitetsmåling og derigjennom ved fastsettelsen av inntektsrammen
- Økte kapital og driftskostnader får betydning i den grad disse er "økte" i forhold til de selskapene en blir sammenlignet med
- En viss grad av direktereguleringer må til men de må ikke virke diskriminerende mellom små og store selskaper
- Den økonomiske reguleringen bør ikke i seg selv bremse investeringslysten, der hvor investeringer er nødvendig

Betydningen av direktereguleringer

- Enkelte direktereguleringer er ikke påvirkbare beslutninger og bør gi ren kostnadsdekning, som for eks eiendomsskatt i dag
- Nye krav til beredskap bør gi tilsvarende kostnadsdekning

Regionalnett

- Spesielle utfordringer med stor spredning i effektivitetsmål og store og store variasjoner fra år til år
- Referanseselskapene varierer fra år til år og beregningsusikkerheten synes å være betydelig større enn for distribusjonsnett

- Regionalnettet er preget av store og sprangvise investeringer
- Eksempler her er Hammerfest og Nordkyn
- På regionalnettet gir ikke resultatene fra DEA analysen tilstrekkelig tillitt

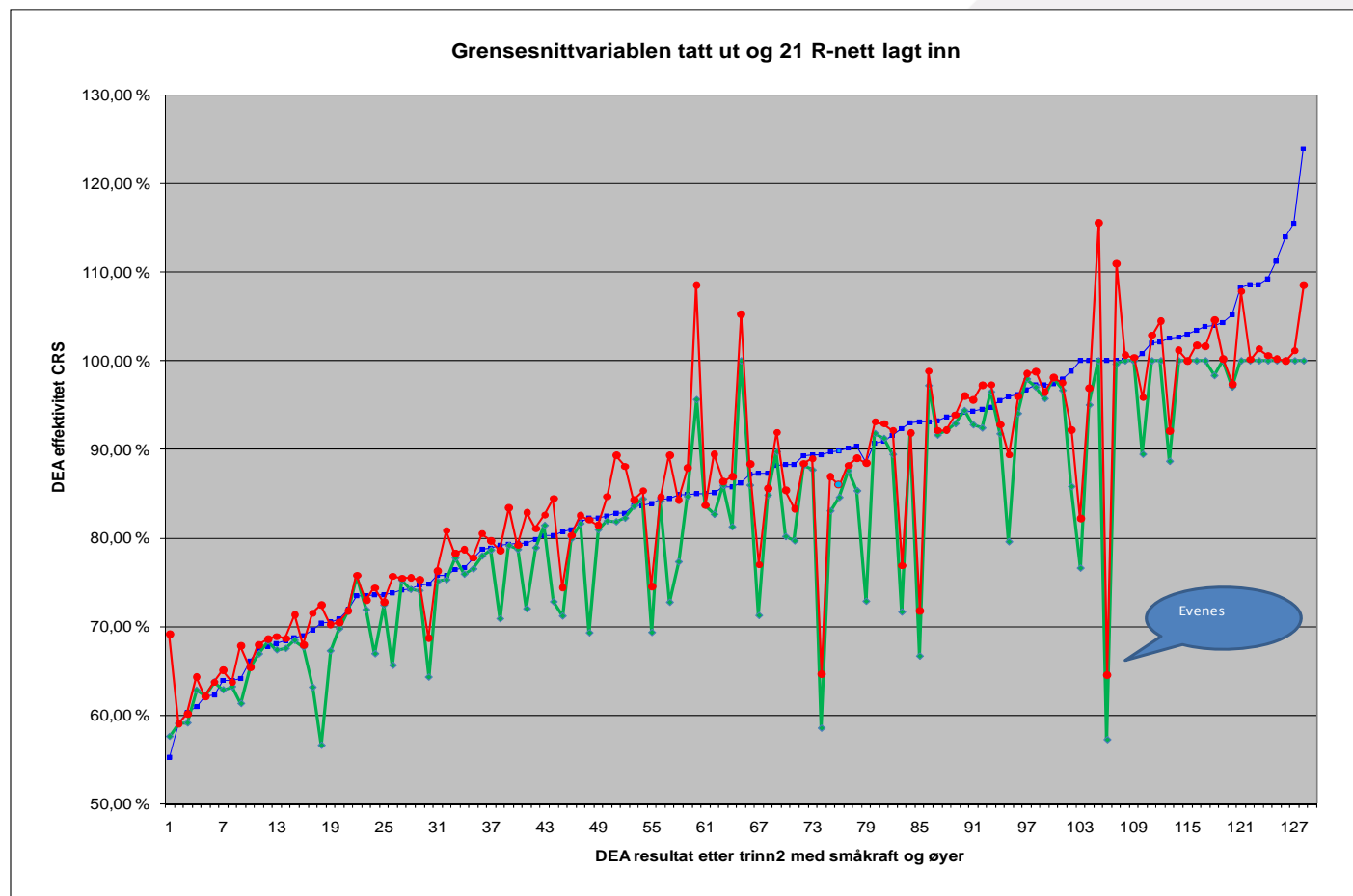
Avkastningsregulering på regionalnettet

- På regionalnettet er alle større investeringer underlagt konsesjonsbehandling, kombinert med tvilsomme resultater i effektivitetsmålingene gjør at vi her foretrekker avkastningsregulering inntil man eventuelt finner bedre egnede modeller

Enkelte endringer gir dramatiske konsekvenser

- NVE endrer normkostnadsmodellen for distribusjonsnett for 2010
- Ved å fjerne grensesnittvariabelen og innføre småkraft og forsyning av øyer som nye rammevilkårsvariabler endres Evenes effektivitet fra 2009 til 2010 fra Ca 110 % til 64 %.
- Dramatisk for selskapet

Endringer i DEA-resultat fra 2009-2010 ref (2008 data)

- Forslag til endringer

- Ved endringer med store konsekvenser for enkeltsekskap:
gradvis opp-/eller nedtrapping
- Begrense endringene ved at det settes øvre grense på endring i effektivitet for selskapene som skyldes andre enn selskapet. Kan for eksempel pluss/minus 10% være et mulig krav?

Reguleringen av distribusjonsnett

- På distribusjonsnettet er det et langt bedre sammenligningsgrunnlag mellom selskaper og modellen fungerer på mange måter tilfredsstillende
- Men også på distribusjonsnettet kan man få vanskelige vurderinger. Når det foretas store investeringer av hensyn til småkraft og nettet av den grunn blir oppgradert "før tiden". Skal selskapet da få redusert sin effektivitet?

Hovedproblem – manglende investeringsinsentiver i dagens system

- Økning i innslaget av egne kostnader skiller ikke mellom drift/vedlikehold vs. Investeringer, mye av utfordringen fremover ligger i fornyelse av nettet.
- Referanseselskapene i dagens modell har ofte gammelt nett. Dette innebærer at noen selskaper alltid havner bak andre med gammelt nett og i tillegg vil noen selskaper havne i fronten kun fordi de har gammelt nett . Dvs med gammelt nett er man blant de mer effektive etter modellen.
- Man kan ikke sitte å vente i 30 år på at investeringen skal lønne seg for på den måten å vente til eget nett er gammelt i forhold til andres. Modellen endres og alt forrykkes. Vanskelig sak i styrerommene.

Manglende investeringsinsentiver

Mulige løsninger

- NVE må vurdere å fjerne aldersavhengig front
- Kapitalgrunnlaget må oppjusteres på en slik måte at det stimuleres til investeringer fra første dag. Det skal ikke lønne seg å sitte stille og ikke gjøre noe

- Stygge regnestykker i enkelte selskaper når de ser på konsekvensene av nyinvesteringer
- Men regnestykkene tar utgangspunkt i en statisk verden, og de blir ”lønnsomme hvis vi tror på fremtiden” ..

Reguleringen fikser ikke alt

- Den er mangelfull på regionalnettet
- Den er også mangelfull der det er særskilte behov som for eksempel forsyning av øysamfunn som Træna, Værøy og Røst
- Når vi vet dette, blir det pussig når man er nær katolske i forhold til "fasiten" man får i DEA modellen for øvrig
- Særskilte forhold må kunne løftes ut av modellen

Utvidet sentralnett og rammereguleringen

- Tanken er at kostnadene ved nettinvesteringer skal fordeles på flere enn kun uttakskundene regionalt og på den måten unngå uheldige lokaliseringssignaler og unngå underinvesteringer
- Dersom man slår sammen regionalnettet og sentralnettet må dette gi endringer i reguleringen av selskapene i dette nye området
- Alle selskapene må ha samme type regulering, dvs at Statnett og de andre selskapene i dette felles område må behandles likt reguleringsmessig

Aktivt NVE-samarbeid er best for Defos medlemmer

– Den beste måten å ivareta våre medlemmers interesser på er i tett samarbeid med NVE å videreutvikle eksisterende rammemodell for regulering av nettselskapenes monopolvirksomhet. Å «kaste på båten» den utviklingen som nå er i gang, er et blindspor som ikke vil gagne våre medlemmer.

Dette sier Defos styreleder Eilif Amundsen i en kommentar til NettOpp på at Defo heller vil fortsette i nåværende retning sammen med NVE, enn å videreføre samarbeidet med Energi Norge om et langsiktig arbeid for å utarbeide en helt ny modell.

– En slik ny prosess vil være ekstremt ressurskrevende både økonomisk og tidsmessig. Dette ønsker ikke Defo å bruke ressurser på, sier Amundsen.

AKTIV DELTAGELSE

Defos styreleder viser også til den omfattende prosessen som ble kjørt fra

mangler og ufullkommenhet var IR-modellen som ble tatt i bruk fra 2007 en ubetinget bedre løsning for nettreguleringen enn den foregående – et framskritt i reguleringsarbeidet, sier Eilif Amundsen, og presiserer at det er dette framskrittet Defo nå ønsker å bygge videre på.

STERK KOMPETANSE

Mye av dette framskrittet skyldtes at FSN-miljøet var aktive og offensive deltakere hele veien i alle arbeidsgrupper og gjennom hele arbeidsprosessen som foregikk i NVE-regi i femårsperioden

– Etter nøye vurdering er vi kommet fram til at vi ikke ønsker å videreføre dette samarbeidet med Energi Norge da vi mener dette er et blindspor i forhold til å ivareta våre medlemsverk sine primærinteresser, sier Eilif Amundsen.

VEIEN VIDERE

Amundsen forteller at Defo for en måned siden diskuterte veien videre i reguleringsarbeidet med ledelsen i NVE. I dette møtet kom Defo blant annet med innvendinger mot NVEs arbeidsform.

– Vi mener at NVE i for stor grad produserer og iverksetter egne løsninger

Oppsummering

- Reguleringen på distribusjonsnettene har ikke spilt fallitt. På regionalnettet er nok tilfellet nærmere det motsatte
- Også på distribusjonsnettene er det store forbedringspotensial
- Vi må ha respekt for at dette er vanskelig og bransjen har ikke kommet opp med noen annen ny og bedre modell

- Hvordan dette utvikler seg videre avhenger i stor grad om vi har tillitt eller ikke til at NVE vil foreta de nødvendige justeringer og sikre tilfredsstillende avkastning på nødvendige investeringer i nettet
- NVE har historisk snudd seg når det over tid har vært nødvendig og vi velger å tro at det kommer til å skje igjen